

**ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
В.І. ВЕРНАДСЬКОГО**

**Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра психології, філософії та суспільних наук**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
гуманітарного інституту

Сергій ГУБАРЄВ

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

галузь знань ___05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність ___053 Психологія _____

(шифр та найменування спеціальності)

освітньо-професійна програма 1.Психологія. _____

(назва однієї або декількох)

форма(и) навчання _____ денна та заочна _____

РОЗРОБНИК силябусу (доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології, філософії та суспільних наук)

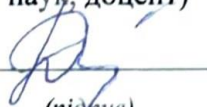

Світлана КОПИЛОВА
(підпис)

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри психології, соціальної роботи та педагогіки

Протокол № 19 від 13.06.2024

Завідувач кафедри Лариса ТАРАСЮК
(підпис)

Гарант освітньо-професійної програми 053 Психологія
(кандидат психологічних наук, доцент)

Олена ДУБЧАК
(підпис)

Рецензії/відгуки (зазначити від кого, за наявності)

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
1. Назва навчальної дисципліни, код в ОПП	Основи наукових досліджень, ОК 2.8 в ОПП
2. Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова дисципліна циклу професійної підготовки
3. Рік навчання, семестр у якому викладається дисципліна	2-й рік навчання, 4 семестр
4. Обсяг навчальної дисципліни (кількість кредитів, загальна кількість годин (аудиторних за видами занять, самостійної роботи здобувача вищої освіти)	4 кредити ЄКТС (120 год), з них: 40 год аудиторного навантаження (20 години лекційних, 20 години семінарських) та 80 годин самостійної роботи.
5. Вид підсумкового (семестрового) контролю	екзамен
6. Інформація про консультації	За запитом здобувача вищої освіти в онлайн форматі
7. Мова викладання	українська
8. Прізвище, ім'я, по батькові викладача (науковий ступінь, вчене звання, посада)	Копилова Світлана Вікторівна (доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології, соціальної роботи та педагогіки)
9. Контактна інформація викладача	kopilova.svitlana@tnu.edu.ua
2. Опис навчальної дисципліни	
Анотація дисципліни	Вивчення даної дисципліни передбачає ознайомлення із сутністю і функціями науки й наукових досліджень у суспільному житті, їх взаємозв'язком із практикою. Чільне місце посідає розгляд методології і методів наукових досліджень, їх застосування в психології. Увага зосереджується на практичних рекомендаціях щодо логіки наукових досліджень, змісту науково-дослідницької діяльності, підготовці наукових статей, курсових і випускних робіт
Мета, завдання та цілі вивчення дисципліни	Мета: забезпечення оволодіння студентами методикою організації проведення наукового дослідження в галузі психології, основними аспектами методології наукового пошуку, аргументацією гіпотез дослідження, аналізом його результатів, узагальненням висновків. Основними завданнями вивчення дисципліни є: висвітлення теоретичних основ, питань методики та організації науково-дослідницької роботи, тобто формування теоретичного й практичного підґрунтя для ефективного, кваліфікованого проведення наукових досліджень здобувачами, як у процесі навчання у виші, так і на практиці
Пререквізити	Загальна психологія з практикумом Інформаційні технології в психології
Постреквізити	Математичні методи та математична статистика в психології, Експериментальна психологія, Психодіагностика

Формат проведення дисципліни	<p>Заняття проводяться в аудиторії. Під час навчання використовуються наступні форми та методи: проблемне викладання з використанням моделі антропоцентричної системи, науково-дослідницький практикум – розробка наукового апарату дослідження, відпрацювання методів теоретичного пізнання, підбір психодіагностичних методик, розробка; метод моделювання (розробка програми експерименту), метод візуалізації, реферування наукових статей, метод критичного аналізу, складання конспекту, виконання індивідуальних науково-дослідних завдань (підготовка тез)</p> <p>Віртуальне навчальне середовище використовуватиметься для навчально-методичного забезпечення вивчення дисципліни на базі єдиної платформи Google Suite Education; через Google Classroom.</p> <p>У дистанційному режимі лекції / практичні / семінарські заняття за потреби можуть бути проведені за допомогою програм електронної комунікації Google Meet. Передбачена можливість проходження курсу з неформальної освіти на платформі Прометеус</p> <p>Поточна комунікація з викладачем здійснюється через Classroom, корпоративну пошту, а також у месенджерах Telegram і Viber.</p>
------------------------------	---

3. Перелік компетентностей, яких набувають здобувачі вищої освіти при вивченні навчальної дисципліни.

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні та спеціальні компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 4. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

СК 4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел

СК 5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій

СК 6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження

СК 7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації

4. Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми.

ПР 4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР 5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги

ПР 6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПР 7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки .

ПР 8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

5. Тематика та зміст навчальної дисципліни.

Номер та назва розділу, теми, перелік основних питань	Вид навчального заняття	Форми і методи контролю знань	К-ть год.
Змістовий модуль I. Загальна методологія наукової творчості			
Тема 1. Наука як продуктивна сила Визначення науки, її значимість для людства. Наука як система знань. Функції науки. Класифікація наук. Організація науково-дослідної діяльності в Україні. Формування вченого як особистості та режим його праці.	Лекція	усний (співбесіда)	2
Тема 2. Організація та інформаційне забезпечення наукових досліджень Організація наукової діяльності в Україні та в вищих навчальних закладах. Наукові школи, їх головні ознаки. Наукові ступені. Наукові звання та посади. Авторський профіль вченого Поняття про наукову інформацію та її роль в проведенні наукових досліджень. Види джерел інформації. Правила складання бібліографічного опису для списку літературних джерел. Правила наведення цитат та бібліографічних посилань у текстах наукових робіт. Поняття про академічну недоброчесність. Основні види порушень академічної доброчесності. Плагіат і його види. Ознаки плагіату Некоректне використання наукових інформаційних джерел. Способи запобігання плагіату. Перевірка робіт на плагіат. Етичний кодекс вченого.	Лекція Семінар	усний (співбесіда) Обговорення доповідей, опитування,	4 4
Тема 3. Види, етапи та обґрунтування доцільності проведення наукового дослідження Наукове дослідження як основна форма наукової роботи. Види наукових досліджень. Теоретичні та емпіричні	Лекція	Поточний	2

дослідження Категоріальний апарат наукового дослідження. Формулювання теми дослідження. Визначення предмета, об'єкта, мети та завдань дослідження. Порядок здійснення наукового дослідження. Етапи науково-дослідної роботи.	Семінар	Опитування, обговорення доповідей. колоквиум,	4
Тема 4. Методи наукових досліджень Загальнонаукові методи пізнання та їх роль в науково-дослідницькій роботі. Поняття та типологія методів наукового дослідження. Сутність, мета, функції наукового експерименту. Розробка програми експерименту. Розрахунки в експериментальних дослідженнях. Математико-статистичні методи в наукових дослідженнях. Системний підхід у наукових дослідженнях. Наукове прогнозування як функція науки: зміст, основні види та технологія здійснення.	Лекція	Поточний:	4
	Семінар	Перевірка письмових завдань, тестування	4
РОЗДІЛ 2. Підготовка та оформлення рефератів, публікацій, наукових праць Тема 5. Підготовка та оформлення доповідей, тез, наукової статті Суть доповідей (повідомлень) на конференції. Форма доповіді (повідомлення), короткий зміст виступу. Побудова доповіді: проблематика, виклад основного матеріалу, висновки. Підготовка до виступу, основні моменти. Публікація доповіді у міжнародних, всеукраїнських та регіональних збірниках тез конференції. Наукова стаття: поняття, функції. Методика підготовки та вимоги до оформлення наукової статті. Техніка написання тексту. Побудова тексту: постановка проблеми, аналіз останніх досліджень, постановка завдання, виклад основного матеріалу, висновки, список використаної літератури. Важливість написання наукових статей для студентів-магістрів як майбутніх науковців	Лекція	Поточний	4
	Семінар	Обговорення доповідей. індивідуальне опитування Виконання ІНДЗ	2
Тема 6. Написання кваліфікаційної (бакалаврської, магістерської) роботи: вимоги до змісту та оформлення Вимоги та оформлення кваліфікаційних (бакалаврських, магістерських) робіт. Планування написання роботи магістрантом. Складання індивідуального плану роботи магістранта. Розробка календарного плану виконання випускної науковокваліфікаційної роботи. Розробка плану впровадження результатів наукових досліджень. Реферування літератури. Виконання магістерської роботи. Обґрунтування теми, розробка її змісту, проведення наукового дослідження, апробація результатів дослідження у практиці діяльності об'єктів дослідження	Лекція	Поточний: усний (співбесіда)	2
	Семінар	Обговорення доповідей. опитування, колоквиум,	2
Тема 7. Види, особливості викладу та форми впровадження результатів дослідження Прийоми викладу матеріалів наукового дослідження. Мова та стиль наукової роботи. Апробація та оприлюднення результатів наукового дослідження. Упровадження результатів та ефективність наукового дослідження.	Лекція	Поточний	2
	Семінар	Тестування, Опитування, письмове завдання	4

6. Організація самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів (СРС) передбачає оволодіння студентом навчальним матеріалом передбаченим тематичним планом дисципліни, самостійне опрацювання тем навчальної дисципліни у час, вільний від обов'язкових навчальних занять, а також передбачає підготовку до усіх видів контролю. Навчальний матеріал дисципліни передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи вноситься в перелік питань підсумкового контролю який опрацьовувався при проведенні аудиторних занять.

Тематика доповідей, рефератів для виступів студентів:

1. Стадії науково-дослідного процесу.
2. Організаційна, дослідна стадії та стадія узагальнення, апробації та реалізації наукових результатів.
3. Процедура вибору наукової проблеми, критерії її обрання.
4. Суть та складові планування наукової діяльності.
5. Культурно-мистецький науковий простір – персоналії, особливості дискурсу.
6. Зміст і форма наукового тексту.
7. Наукові дослідження і їх риси в епоху інформаційного суспільства.
8. Рівні структури науки: описовий, аналітичний, синтетичний, конструктивний. Поняття про наукометрію.
9. Методологія – вчення про правила мислення при створенні теорії науки. Функції методології.
10. Методологічна основа дослідження.
11. Діалектика як метод пізнання природи.
12. Загальнонаукова методологія.
13. Система наукової інформації України та світу.
14. Інформаційна бази досліджень у галузі психології.

№ теми	Зміст завдання самостійної роботи	Форма звітності
1	Підготовка реферату.	Реферат
2.	Складання опорного конспекту до лекційного курсу з визначенням основних понять	Логічно-структурні схеми лекцій
3	Розробка категоріального апарату з проблеми власного дослідження	Вступ до курсової роботи
4.	Складання бібліографічного списку джерел	Бібліографія
5.	Критичний аналіз наукової статті за поданою схемою	Рецензія
6.	Підготовка тез на конференцію за наданим зразком	Тези

7. Технічне та програмне забезпечення (обладнання).

Кожному здобувачу потрібно доєднатися до навчального середовища Google Classroom, оскільки там розміщуються навчальні матеріали, проводиться тестування, ведеться журнал оцінювання навчальних досягнень, є можливість для листування з викладачем.

У режимі дистанційного навчання - вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного здобувача вищої освіти до програми Google Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку здобувач має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету. Для роботи в дистанційному форматі потрібні ноутбук / персональний комп'ютер / мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для:

- комунікації та опитувань,
- виконання домашніх завдань,
- виконання завдань самостійної роботи,
- проходження тестування (поточний, підсумковий контроль) тощо.

8. Політика дисципліни.

- Вивчення дисципліни передбачає роботу в колективі.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в дистанційному режимі за погодженням із викладачем дисципліни.
- Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою, а також виконання завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Здобувач, який спізнився, вважається таким, що пропустив заняття з неповажної причини з виставленням 0 балів за заняття, і при цьому має право бути присутнім на занятті.
- За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач отримує за заняття 0 балів і зобов'язаний відпрацювати таке заняття.
- Ліквідація заборгованості відбувається протягом 1 тижня після встановленого терміну. При цьому оцінка знижується на 10 %.
- Здобувачам вищої освіти після аудиторних занять надається право підвищувати свій рейтинг лише під час складання іспитів (підсумкового оцінювання) за графіком екзаменаційної сесії.
- Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет-ресурсів та інших джерел

інформації здобувач повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.

- Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%.
- У разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.
- Списування під час контрольних робіт заборонене (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

9. Система оцінювання та вимоги.

Здобувач допускається до складання екзамену з дисципліни, якщо ним повністю виконані всі види робіт, передбачені програмою навчальної дисципліни.

У разі, коли протягом навчального семестру до початку підсумкового (семестрового) контролю, визначеного навчальним планом, здобувач набрав менше балів, ніж зазначено у програмі навчальної дисципліни (менше 36 балів), відбувається недопуск здобувача до складання підсумкового (семестрового) контролю.

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача вищої освіти при оцінюванні результатів поточного та підсумкового (семестрового) контролів, є такі:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих нормативних джерелах, вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів

Засвоєння матеріалу оцінюється за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС та національною шкалою.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних, семінарських заняттях, результати самостійної роботи здобувачів) проводити за критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

- 0% завдання не виконано;
- 40% - завдання виконано частково або невчасно, а відповідь містить суттєві помилки методичного характеру,

- 60% завдання виконано повністю, але невчасно, а відповідь містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;
- 80% - завдання виконано повністю і вчасно, проте відповідь містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);
- 100% завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Розподіл балів за видами діяльності:

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль I		Модуль II		Форма контролю
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	
Робота на семінарі	4	5	20	5	20	Екзамен 40
СР 1. Вступ до курсової роботи і бібліографічний список джерел	5	1	5			
СР 2. Розробка програми експерименту	5	1	5			
СР 3. Представлення результатів дослідження (виконання дидактичних завдань)	5			1	5	
СР 4. Критичний аналіз статті і підготовка тез	5			1	5	
Разом за поточну діяльність			30		30	
Розрахунок балу за курс: 30+30+40=100						100

Увага! Студент може отримати додаткові бали (до 10%) за такі види активності:

- Активність під час лекцій та семінарських занять (постановка питань, критичні зауваження, висловлення власної думки (від 3 до 7 балів)
- Написання наукових тез та подання їх до збірника конференції
- Проходження курсу з неформальної освіти на платформі Прометеус: Наука повсякденного мислення URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/critical-thinking-science/>

Значення оцінки

Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	відмінно	Відмінно-відмінний рівень знань (умінь) В межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	80-89	добре	Дуже добре -рівень знань достатньо високий (умінь) В межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-79	добре	Добре - в цілому добрий рівень

			знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	задовільно	Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68	задовільно	Достатньо мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	30-59	незадовільно	Незадовільно - потрібно додатково працювати для отримання позитивної оцінки
F	1-29	незадовільно	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота вивченням курсу з повторним

Види контролю:

Вхідний контроль знань здійснюють на перших навчальних заняттях з метою виявлення рівня базових знань, умінь та навичок студентів із навчальної дисципліни.

Поточний контроль відбувається впродовж вивчення дисципліни на семінарських заняттях у формі представлення та обговорення доповідей, а також виконання завдань самостійної роботи. Поточний контроль проводиться в усній і письмовій формі. Якщо студент не виступив на занятті з повідомленням (усний контроль), то він надсилає це повідомлення у письмовому вигляді у Google Classroom (письмовий контроль). Контроль самостійної роботи відбувається шляхом перевірки опорного конспекту та виконаних завдань. Результати поточного контролю відображаються у Google Classroom, що дозволяє відстежувати рівень активності студентів в освоєнні дисципліни. Використовується і метод самоконтролю, засобом якого є питання для самоперевірки.

Підсумковий контроль передбачає складання екзамену здобувачами, які накопичили достатню кількість балів. Питання для підготовки наведено у Додатку.

Усі форми контролю забезпечують можливість оцінки діяльності здобувача вищої освіти за 100-бальною шкалою

10. Рекомендовані джерела інформації

Назва теми	Рекомендовані джерела інформації до теми (основна література; допоміжна література; інформаційні ресурси в мережі Інтернет)
Тема 1. Наука як продуктивна сила	Основна література: Невлюдов І.Ш., Олександров Ю.М., Андрусевич А.О., Чала О.О. Основи наукових досліджень: Навч. посібник. Prague, OKTAN PRINT, 2024. 468 с Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2004. 240 с.

	<p>Бочелюк В.Й., Бочелюк В.В. Методика та організація наукових досліджень із психології: Навч. Пос. К.: Центр учбової літератури, 2008. 360 с</p> <p>Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т.І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.</p> <p>Допоміжна література:</p> <p>Колесніков О.В. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 144 с.</p> <p>Марцин В.С., Міценко Н.Г., Даниленко О.А. та ін. Основи наукових досліджень Навчальний посібник Львів : Ромус-Поліграф, 2002.- 128 с.</p> <p>Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій. Київ : Академвидав, 2005. 200 с.</p> <p>Інформ.ресурси:</p> <p>1. www.nbuv.gov.ua/ – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського.</p>
<p>Тема 2. Види, етапи та обґрунтування доцільності проведення наукового дослідження.</p>	<p>Основна література:</p> <p>Невлюдов І.Ш., Олександров Ю.М., Андрусевич А.О., Чала О.О. Основи наукових досліджень: Навч. посібник. Prague, OKTAN PRINT, 2024. 468 с</p> <p>Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2004. 240 с.</p> <p>Бочелюк В.Й., Бочелюк В.В. Методика та організація наукових досліджень із психології: Навч. Пос. К.: Центр учбової літератури, 2008. 360 с</p> <p>Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т.І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.</p> <p>Допоміжна література:</p> <p>Колесніков О.В. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 144 с.</p> <p>Марцин В.С., Міценко Н.Г., Даниленко О.А. та ін. Основи наукових досліджень Навчальний посібник Львів : Ромус-Поліграф, 2002.- 128 с.</p> <p>Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій. Київ : Академвидав, 2005. 200 с.</p> <p>Інформ.ресурси:</p> <p>www.nbuv.gov.ua/ – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.</p>
<p>Тема 3. Методи наукових досліджень</p>	<p>Основна література:</p> <p>Основна література:</p> <p>Невлюдов І.Ш., Олександров Ю.М., Андрусевич А.О., Чала О.О. Основи наукових досліджень: Навч. посібник. Prague, OKTAN PRINT, 2024. 468 с</p> <p>Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2004. 240 с.</p> <p>Бочелюк В.Й., Бочелюк В.В. Методика та організація наукових досліджень із психології: Навч. Пос. К.: Центр учбової літератури, 2008. 360 с</p> <p>Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т.І. Щербак. –</p>

	<p>Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.</p> <p>Допоміжна література: Колесніков О.В. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 144 с. Марцин В.С., Міценко Н.Г., Даниленко О.А. та ін. Основи наукових досліджень Навчальний посібник Львів : Ромус-Поліграф, 2002.- 128 с. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій. Київ : Академвидав, 2005. 200 с.</p> <p>Інформ.ресурси: www.nbuv.gov.ua/ – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.</p>
<p>Тема 4. Інформаційне забезпечення наукових досліджень</p>	<p>Основна література: Невлюдов І.Ш., Олександров Ю.М., Андрусевич А.О., Чала О.О. Основи наукових досліджень: Навч. посібник. Prague, OKTAN PRINT, 2024. 468 с Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2004. 240 с. Бочелюк В.Й., Бочелюк В.В. Методика та організація наукових досліджень із психології: Навч. Пос. К.: Центр учбової літератури, 2008. 360 с Важинський С.Е., Щербак Т І. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.</p> <p>Допоміжна література: Колесніков О.В. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 144 с. Марцин В.С., Міценко Н.Г., Даниленко О.А. та ін. Основи наукових досліджень Навчальний посібник Львів : Ромус-Поліграф, 2002.- 128 с. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій. Київ : Академвидав, 2005. 200 с.</p> <p>Інформ.ресурси: 1. www.nbuv.gov.ua/ – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.</p>
<p>Тема 5. Підготовка та написання тез конференції, наукової статті</p>	<p>Основна література: Невлюдов І.Ш., Олександров Ю.М., Андрусевич А.О., Чала О.О. Основи наукових досліджень: Навч. посібник. Prague, OKTAN PRINT, 2024. 468 с Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2004. 240 с. Бочелюк В.Й., Бочелюк В.В. Методика та організація наукових досліджень із психології: Навч. Пос. К.: Центр учбової літератури, 2008. 360 с Важинський С.Е., Щербак Т І. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.</p> <p>Допоміжна література: Колесніков О.В. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 144 с. Марцин В.С., Міценко Н.Г., Даниленко О.А. та ін. Основи наукових досліджень Навчальний посібник Львів : Ромус-</p>

	<p>Поліграф, 2002.- 128 с. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій. Київ : Академвидав, 2005. 200 с. Інформ.ресурси: www.nbuv.gov.ua/ – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.</p>
<p>Тема 6. Написання кваліфікаційної (бакалаврської, магістерської) роботи: вимоги до змісту та оформлення</p>	<p>Основна література: Невлюдов І.Ш., Олександров Ю.М., Андрусевич А.О., Чала О.О. Основи наукових досліджень: Навч. посібник. Prague, OKTAN PRINT, 2024. 468 с Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2004. 240 с. Бочелюк В.Й., Бочелюк В.В. Методика та організація наукових досліджень із психології: Навч. Пос. К.: Центр учбової літератури, 2008. 360 с Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с. Допоміжна література: Колесніков О.В. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 144 с. Марцин В.С., Міценко Н.Г., Даниленко О.А. та ін. Основи наукових досліджень Навчальний посібник Львів : Ромус-Поліграф, 2002.- 128 с. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій. Київ : Академвидав, 2005. 200 с. Інформ.ресурси: 1. www.nbuv.gov.ua/ – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.</p>
<p>Тема 7. Види, особливості викладу та форми впровадження результатів дослідження</p>	<p>Основна література: Невлюдов І.Ш., Олександров Ю.М., Андрусевич А.О., Чала О.О. Основи наукових досліджень: Навч. посібник. Prague, OKTAN PRINT, 2024. 468 с Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2004. 240 с. Бочелюк В.Й., Бочелюк В.В. Методика та організація наукових досліджень із психології: Навч. Пос. К.: Центр учбової літератури, 2008. 360 с Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с. Допоміжна література: Колесніков О.В. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 144 с. Марцин В.С., Міценко Н.Г., Даниленко О.А. та ін. Основи наукових досліджень Навчальний посібник Львів : Ромус-Поліграф, 2002.- 128 с. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій. Київ : Академвидав, 2005. 200 с. Інформ.ресурси: 1. www.nbuv.gov.ua/ – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.</p>

Питання до курсу.

1. Охарактеризуйте головні ознаки науки. У чому полягає відмінність між науковим і повсякденним пізнанням?
2. Визначте основні етапи розвитку науки.
3. Прокоментуйте найуживаніші критерії класифікації наук.
4. Які ознаки дають підстави стверджувати про глобальну революцію в науці?
5. Методи наукового пізнання.
6. Критерії і норми наукового пізнання.
7. Моделі аналізу наукового відкриття і дослідження.
8. Методологія наукового пошуку і обґрунтування його результатів.
9. Наукова проблема.
10. Гіпотеза як форма наукового пізнання, її ймовірнісний характер.
11. Загальна характеристика і визначення наукової теорії.
12. Класифікація наукових теорій.
13. Методологічні і евристичні принципи побудови теорій.
14. Методи і моделі наукового пояснення.
15. Методи і функції розуміння.
16. Методи передбачення і прогнозування.
17. Методи дослідження економічного життя.
18. Методи соціального дослідження.
19. Гуманітарні методи дослідження.
20. Характерні особливості системного методу дослідження.
21. Побудова і структура системи.
22. Класифікація систем.
23. Самоорганізація і еволюція систем.
24. Методи і перспективи системного дослідження.
25. Системний метод і сучасне наукове світобачення.
26. Класифікація досліджень.
27. Етапи дослідження.
28. Розробка програми та плану дослідження.
29. Постановка цілі та завдань дослідження.
30. Вибір предмету і об'єкта дослідження.
31. Логічний аналіз основних понять.
32. Формулювання і обґрунтування теми дослідження.
33. Наукова ідея.
34. Принципи, закони, категорії.
35. Емпіричне, теоретичне, логічне пізнання.
36. Поняття про науку та наукове дослідження.
37. Теорія, функції наукової теорії.
38. Методологія економічного і соціального оцінювання фундаментальних досліджень.
39. Аналіз і використання результатів дослідження.
40. Методи збору інформації (метод спостереження, метод експерименту).
41. Первинна і вторинна інформація.
42. Розрахунок витрат на НДДКР (кошторис, структура).
43. Методи збору інформації (метод аналізу документів, експертної оцінки).
44. Методи збору економічної інформації (метод опитування).
45. Методологічні підходи до розрахунку економічної ефективності прикладних розробок.
46. Оцінка ризику при проведенні наукових досліджень.
47. Менеджмент і маркетинг наукових розробок.
48. Умови порівняння варіантів в оцінюванні економічного ефекту нововведення.
49. Ефективність результатів наукового дослідження та її критерії

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ
(для формулювання категоріального апарату дослідження)

1. Вплив самооцінки підлітків на її статусно-рольову реалізацію у групі
2. Соціально-психологічні чинники формування самооцінки юнаків
3. Комунікабельність як чинник соціально-психологічної адаптації першокурсників до умов навчання у ВНЗ
4. Самоефективність як чинник соціально-психологічної адаптації першокурсників до умов навчання у ВНЗ
5. Емоційний інтелект як чинник міжособистісної взаємодії студентів
6. Соціальна тривожність як чинник успішності у навчанні студентів
7. Асертивність як чинник міжособистісної взаємодії студентської молоді
8. Психологічні особливості саморегуляції в юнацькому віці.
9. Прояви альтруїстично-егоїстичної спрямованості особистості студентів ЗВО
10. Атракція та атрактивність в юнацькому віці.
11. Прояви ефектів соціальної перцепції у студентів першого року навчання
12. Особливості самопрезентації підлітків у соціальних мережах
13. Гендерні відмінності у виборі стратегій міжособистісної взаємодії в юнацькому віці
14. Вплив стилю педагогічної діяльності учителя на формування «Я-концепції» старшокласника
15. Психологічні особливості мотиваційної готовності до волонтерської діяльності студентської молоді
16. Психологічне значення явища шпитальності немовлят для соціального розвитку
17. Психологічні особливості особистісного розвитку близнюків
18. Феномен дитячої брехні: психологічні причини та вікові особливості
19. Надійна прив'язаність до матері як предиктор успішності соціального розвитку
20. Психологічний аналіз дитячого анімізму як фактору розвитку фантазії.
21. Роль емпатії для соціальної адаптації дошкільника
22. Вікова динаміка статевої ідентичності
23. Вплив оточуючих на розвиток креативності у молодшому шкільному віці.
24. Взаємозв'язок механізмів адаптації і рівнів тривожності в юності.
25. Вплив гендерних стереотипів на характер міжособистісного спілкування старшокласників
26. Особливості навчальної успішності підлітків з різними акцентуаціями характеру
27. Причини та психологічні особливості проявів інфантилізму підлітків
28. Когнітивні стилі старшокласників із різною самооцінкою
29. Особливості самооцінки учнів молодших класів в міських та сільських школах
30. Соціально-психологічні особливості задоволеності життям у різних вікових групах
31. Вплив самооцінки зовнішності на мотивацію афіляції у юнацькому віці.
32. Психологічні детермінанти опозиційно-викличної поведінки підлітків
33. Стиль виховання в сім'ї як чинник формування самоефективності підлітків
34. Специфіка життєтворчості у ранній юності.
35. Вплив соціальних страхів на самооцінку молодших школярів
36. Особливості прояву агресії у студентському середовищі
37. Психологічні особливості самотності в юнацькому віці.
38. Особливості переживання щастя сучасною студентською молоддю.
39. Теоретичні засади вивчення впливу соціальних страхів на формування самоефективності у ранньому юнацькому віці
40. Теоретична модель дослідження життєвих перспектив студентської молоді
41. Теоретичні засади дослідження Я-концепції підлітків
42. Когнітивні фактори суїцидальної поведінки підлітків
43. Відповідальність як чинник самореалізації студентської молоді

44. Психологічні особливості схильності до віктимної поведінки в юнацькому віці
45. Самооцінка як чинник агресивної поведінки підлітків.
46. Професійні цінності в структурі смисложиттєвих орієнтацій студентської молоді
47. Особливості емпатії підлітків з різним соціальним статусом у шкільному колективі.
48. Соціокультурні чинники розвитку невербальної комунікації дошкільників
49. Чинники розвивального середовища для дошкільника (за М.Монтесорі)
50. Психологічні чинники виникнення та подолання шкільних страхів у молодшому шкільному (підлітковому) віці.